

GYŐR-MOSON-SORPON MEGYE HOSSZÚ TÁVÚ FEJLESZTÉSI KONCEPCIÓJA ÉS TERÜLETFEJLESZTÉSI PROGRAMJA

Vezetői összefoglaló

(Győr, 2007. március)

I. Vezetői összefoglaló

Előzmények

2006. februárban kezdődött meg Győr-Moson-Sopron megye hosszú távú fejlesztési koncepciójának felülvizsgálata és az induló 2007-2013 közötti programidőszakra szóló területfejlesztési programjának a tervezése. A munka része a 'Partnerség 2007-2013' c. projektnek, amelynek keretében egységes tematika és módszertan alkalmazásával, egy időben készül a Nyugat-dunántúli régió, a régiót alkotó megyék és megyei jogú városai hosszú távú fejlesztési koncepciójának aktualizálása és a középtávra szóló területfejlesztési programjának elkészítése.

A tervezési munkát nyílt közbeszerzési pályázat keretében a VitálPro Kft. vezette konzorcium nyerte el. A konzorcium tagjaként a Győr-Moson-Sopron megyei tervek elkészítését az MTA RKK NYUTI, a jelenleg hatályos megyei hosszú távú fejlesztési koncepció és a középtávú területfejlesztési program kidolgozója vezette.

A programkészítés célja

Az EU- csatlakozás és a megváltozott fejlesztési igények, illetve az Európai Unióban 2007-től induló új hét éves programidőszak szükségessé tette az 1998-ban elfogadott hosszú távú megyei területfejlesztési koncepció és a 14/2001. (V.15.) MTT számú határozattal elfogadott megyei területfejlesztési program értékelését, aktualizálását, a megyefejlesztés hangsúlyainak újragondolását.

Az elkészített tervezési dokumentumok **általános célja**, hogy a területfejlesztés-tervezés eszközeivel hozzájáruljon a megye helyzetének, életkörülményeinek javításához, a megye és nagyvárosi térségeinek, valamint a megye és a Nyugat-dunántúli régió belső kohéziójának erősítéséhez, a társadalmi-gazdasági életben kimutatható különbségek csökkentéséhez, a határokon átnyúló kapcsolatainak bővítéséhez.

A koncepció és program közvetlen céljai:

- A megye közvetítő feladatainak pontosítása,
- A korábbi stratégiában megfogalmazott prioritások céljainak pontosítása,
- A célok eléréséhez szükséges pénzügyi, jogi és szervezeti eszközrendszer meghatározása,
- Elérendő célok számszerűsítése,
- Non-profit szféra megerősítése,
- Az elmaradott területek felzárkóztatása, ugyanakkor a megye egészét tekintve a versenyképesség erősítése.

A munka folyamata

A „Partnerség 2007-2013” tervezési projekt megvalósítása 2006. február végén indult és az eredeti ütemterv szerint 2006. október 31-én, jelen helyzet szerint 2007. március 31-én zárul. A munka három fő munkafázisból épül fel, amelyek tervezett mérföldkövei az alábbiak

1. Helyzetelemzés: 2006. május közepe
2. Konceptió (2007-2020): 2006. július közepe
3. Program (2007-2013): 2007. március vége

A feladat megvalósítása során egymással párhuzamosan készültek a régió, a régiót alkotó megyék, valamint a régió nagyvárosi térségeinek hosszú- és középtávú fejlesztési tervei. A tervezők oldaláról, az egyes területi tervek kidolgozásának egységes rendszere érdekében az egyes terveknek önálló felelősei voltak, ugyanakkor ágazati-szakmai egységességet horizontális szakmai felelősök is biztosították. A metódus logikája szerint így a tervezői konzorcium tagjai a helyzetelemzés során alapvetően egy régió egészére vonatkozó anyagot készítettek, amelyből azután kiemelték az alsóbb térségi szintek jellemzőit.

A tervezés munkafolyamatát a megbízó és a kedvezményezettek képviselőiből álló Program Irányító Bizottság végezte, amely a főbb szakaszok határokhoz kötődően személyes konzultációt tartott a tervezőkkel. A munka indulásától kezdve, a tervezés időszaka mind a regionális, mind a megyei területfejlesztési tanács ülésein minden alkalommal napirendi pont volt a tervezési munka állása.

Az egyes munkafázisoknak a régió, illetve a megye szélesebb körével való megismertetése, az észrevételek megtételének megadása a westpa.hu/docushare közös munkafelületen keresztül volt és jelenleg is lehetséges.

A Győr-Moson-Sopron megyei dokumentumok tervezése több ponton eltért a közös metodikától. A helyzetelemzés esetében a megbízót képviselő Megyei Területfejlesztési Tanács Munkaszervezete az összegyűjtött vélemények alapján hiányosnak ítélte. Erőteljesen kifogásolta, hogy az elemzés sokkal inkább régiós, mint megyei, illetve a megyén belüli kistérségi különbségekkel kevésbé foglalkozik.

Az értékelés alapján a NYUTI 2006. május közepén átdolgozta a helyzetelemzés teljes szerkezetét, egyrészt kicsit feladva a 'Partnerség' projektben meghatározott egységes tematikát, másrészt jobban támaszkodva a megye jelenleg hatályos hosszú távú fejlesztési koncepciójára és a 2006-ig szóló területfejlesztési programra. Így sokkal inkább saját arcot kapott a megye a 'Partnerség' projekten belül. Több olyan fejezettel is kiegészült az új helyzetelemzés, amelyet a közös metodika nem tartalmazott: Győr-Moson-Sopron megye az európai és a hazai térben, nemzeti és etnikai kisebbségek, a civil társadalom, az információs társadalom, kistérségi együttműködések, megyei területfejlesztési források felhasználása.

Ez követően több alkalommal – 2006. augusztus, október, december és 2007. január –, a beérkezett vélemények alapján a helyzetelemzés további kiegészítésekkel bővült, illetve pontosabbá vált a szövegezés, pl.: az aktuális kistérségi programok áttekintése, a megye jövedelmi helyzetének elemzésének kibővítése.

2006. júniusban a közös metodika szerint elindult a koncepció kidolgozása is. Ennek egyik lépéseként a június közepén a Regionális Hálózati Tervező Intézettel rendezett workshop keretében történt meg a megye jövőképeinek és stratégiai célrendszerének tesztelése. A beszélgetés eredményeként megfogalmazódott a megye módosított jövőképe és körvonalazódott a koncepció és program prioritás és intézkedés rendszere.

A helyzetelemzésre támaszkodó koncepció és program szemléletében alapvetően eltér a 2006-ig szóló programtól. A jelenleg futó időszak programja kifejezetten azokra az intézkedésekre fókuszált, amelyek esetében a megyei területfejlesztésnek közvetlen döntési kompetenciája volt

(MTT által felosztott decentralizált területfejlesztési források), vagy véleményezési jogán, illetve első szintű értékelőként befolyással lehetett a döntésre.

Éles határvonal volt a régió és a megye programja között, mégpedig döntően az értékhatárok alapján. Így a jelenlegi program alapvetően a megye kisvárosainak és a községeinek fejlesztés finanszírozási dokumentuma. Jelen dokumentummal szemben viszont az a követelmény fogalmazódik meg, hogy egyrészt integrálódjék a régiós fejlesztési dokumentumokba, másrészt integrálja magába a megye nagyvárosi térségeinek (Győr, Sopron) fejlesztési dokumentumait.

Az egyeztetési-véleményezési szakasszal párhuzamosan az augusztus elején elkészített egységes tematika alapján 2006. szeptemberben megkezdődött a program egyeztetési változatának a kidolgozása. Az első változat október végére készült el, amely alapvetően a régióprogram lebontásra támaszkodott. Novemberben megtörtént a program egyes részfejezeteinek átdolgozása, majd 2007. januárban a program egységes rendszerré formálása.

A megyei program nem vette át a régió programban alkalmazott metodikát, amely az Új Magyarország Fejlesztési Terv szerkezetében dolgozta ki a programot. A Győr-Moson-Sopron megyei program a megyei koncepció prioritásai mentén kerültek kidolgozásra. Ez időben ismét lényegesen hosszabbá tette a régió szintű ágazati alapú tervek egységes megyei programmá formálását.

A megyei dokumentumrendszert a Győr-Moson-Sopron Megyei Területfejlesztési Tanács a 19/2007. (III.23.) MTT számú határozatával fogadta el.

A program dokumentum rendszerének felépítése

A megye megújított stratégiája és 2007-2013-as időszakra szóló programja a helyzetelemzésre támaszkodik. A helyzetelemzés követi egyfelől a stratégia építés helyzetelemzésének klasszikus felépítését, ugyanakkor megfelel a 18/1998. KTM rendeletben¹ ajánlott szerkezetnek is.

Az egyes munkaszakaszok eredményét önálló kötetek tartalmazzák:

1. kötet Helyzetelemzés
2. kötet Koncepció
3. kötet Program

Győr-Moson-Sopron megye helyzetelemzése

A kötet a stratégia és a program **stratégiai és területi kereteinek** feltárásával indul (**második fejezet**), mégpedig a tágabb, a teljes Európai uniós tér felől szűkítve a kört a megye szintjéig. Csak azok a dokumentumok kerülnek bemutatásra, amelyeket a legmeghatározóbbnak ítéltünk a megye megújított stratégiája és a program szempontjából. Minden más program, irányelv, akcióterv döntően ezekre a dokumentumokra hivatkozik vissza, azok egy-egy részterületére vonatkoznak.

1. Az **EU** szintjén a versenyképesség és foglalkoztatás növelését célul tűző Lisszaboni és annak fenntarthatóságát, környezetvédelmi szempontokkal való kibővítését biztosító Göteborgi stratégia, valamint az ezek megvalósítására irányuló 2007-2013-as programidőszakra vonatkozó irányelvek a meghatározóak.
2. **Nemzeti** szinten az elmúlt három évben születtek meg azok a dokumentumok, amelyek hosszabb, illetve középtávra határozzák meg Magyarország fejlődési irányait.
3. **Regionális** szinten a 'Partnerség 2007-2013' programrendszer és a párhuzamosan készített Regionális Operatív Program volt a meghatározó.
4. **Magyei** szinten az aktuális megyei fejlesztési koncepciót és programot, valamint a megyei területrendezési tervet tekintünk jelen munka kiindulópontjának, továbbá áttekintettük a megye kistérségeinek aktuális fejlesztési dokumentumait.

---

¹ 18/1998. (VI. 25.) KTM rendelet a területfejlesztési koncepciók és programok tartalmi követelményeiről.

A kötet **harmadik fejezete** a megyét elhelyezi a **külső (európai) és a hazai térben**. Az európai összevetéseket néhány kulcsmutatóra alapozva tettük meg. Két időmetszetben – 1996 és 2004 – vizsgáltuk a mutatókat oly módon, hogy a csatlakozás előtti 13 tagország átlagának százalékában ábrázoltuk Győr-Moson-Sopron megye és Magyarország értékeit.

A megye hazai térben való elhelyezését már egy összetettebb mutatórendszerrel érzékeltettük. Az összehasonlítást ezen a szinten úgy alkalmaztuk, hogy a megye jellemzőit a régiós és az országos átlaghoz viszonyítottuk szintén 1996-os és 2004-es, illetve a teljes idősort átlagoló mutatók segítségével.

A **4-9. fejezet** tárja fel a **megye belső adottságait**. Szerkezetét tekintve klasszikus felosztást alkalmaztunk: földrajzi környezet (4.), társadalmi folyamatok (5.), gazdaság (6.), műszaki infrastruktúra (7.), környezet (8.). Az elemzések kiegészülnek egy a kistérségi szerveződések bemutató fejezettel, mivel egyrészt a megyei területfejlesztési beavatkozások lehetőségét jelentősen meghatározza az egyes kistérségek kedvezményezeti besorolása, másrészt a kistérség mutatta az elmúlt 10 évben a legnagyobb szervezeti mozgásokat, amelyet szükséges regisztrálni.

Az egyes ágazati elemzések egy-másfél évtizedes időtávot fognak át. Azt próbáltuk meg feltárni, hogy a megyei folyamatokban az 1990-1998 közötti időszakhoz képest volt-e olyan elmozdulás, törés, amely a korábbi stratégia jelentős módosítását teszi szükségessé. Amennyire az lehetséges volt az egyes mutatók értékelését régiós és országos összevetésben végeztük. Ugyanakkor törekedtünk arra is, hogy a megye belső megosztottságát is feltárjuk, ezért az egyes területeket kistérségi szinten is elemeztük.

A **10. fejezet a megyei területfejlesztés** elmúlt 10 éves tevékenységét, annak hatásait és fejlődési irányait igyekszik megragadni. Bemutatjuk a Győr-Moson-Sopron Megyei Területfejlesztési Tanács által kezelt decentralizált fejlesztési alapok felhasználását, azok irányultságát.

A **11. fejezet** tematikusan a **SWOT elemzésben** összegzi a megye főbb jellemzőit, fejlődési folyamatait, így sűrítve tartalmazza a megyei stratégiaformáló információkat. Győr-Moson-Sopron megye belső adottságait az erősségek és a gyengeségek foglalják össze. A megyére ható külső folyamatokat a lehetőségek és veszélyek gyűjtik egybe.

Győr-Moson-Sopron megye hosszú távú fejlesztési koncepciója 2007-2020

ALAPELVEK, ÉRTÉKEK

- Fenntartható fejlődés
- Esélyegyenlőség
- Információs társadalom
- Partnerség
- Nyitottság, megújulási készség, kezdeményezőkézség
- Területi koordináció, szubszidiaritás
- Foglalkoztatás

A MEGYE JÖVŐKÉPE, A HOSSZÚ TÁVÚ KONCEPCIÓ SZERKEZETE ÉS CÉLRENDSZERE

„GYŐR-MOSON-SOPRON – AZ OTTHONOS MEGYE”

G y ő r - M o s o n - S o p r o n m e g y e „ J ö v ő k é p e ”

„Győr-Moson-Sopron megye a magasan képzett, kreatív humán tőkére támaszkodó innováció-orientált versenyképes gazdaságával, természeti és környezeti állapotának mintaszerű megóvásával és kiszélesedő kapcsolataival élhető és otthonos megyévé válik.”

A hosszú távú fejlesztési koncepció stratégiai céljai

1. Humánerőforrások diverzifikált fejlesztése

2. A gazdaság szerkezetének és feltételeinek javítása

3. A környezet minőségének javítása

4. A település-hálózat és infrastrukturális rendszerek adottságainak bővítése

5. Multi és interregionális kapcsolatok tereinek szélesítése

6. A megye szervező és térség-fejlesztő szerepének erősítése

S t r a t é g i a i p r o g r a m o k (P r i o r i t á s t e n g e l y e k)

1. prioritás
Humánerőforrás bővítése és megújítása

2. prioritás
Gazdasági bázis innovációs környezetének fejlesztése

3. prioritás
Környezet és infrastruktúra fejlesztése

4. prioritás
Térségi együttműködések erősítése

O p e r a t í v p r o g r a m o k (i n t é z k e d é s e k)

P1/II.:

Innovatív, magasan képzett humán tőke állományának növelése

P1/I2.:

Egészségügyi és szociális ellátórendszer, gondozási hálózat kiépítése, kiszélesítése az idősödő lakosság ellátásának növelésére

P1/I3.:

Az 'itthon tudat' erősítése

P2/II.:

Helyi gazdaságfejlesztés, helyi innovációk támogatása

P2/I2.:

Kis- és középvállalkozói telephely kínálatának és az értékesítési formáknak a bővítése

P2/I3.:

Turizmus fejlesztése, turisztikai termékkínálat bővítése, falusi és ökoturizmus

P4/I4.:

Agrár- és vidékfejlesztés.

P3/II.:

Környezet-hulladékgazdálkodási program

P3/I2.:

Természetvédelmi program

P3/I3.:

Település-hálózat fejlesztési program

P3/I4.:

Program a jobb elérhetőségért

P3/I5.:

Program az alternatív energiaforrások hasznosításáért

P4/II.:

Együttműködés a nagyvárosi terekben

P4/I2.:

Együttműködés az osztrák-magyar határ mentén

P4/I3.:

Együttműködés a szlovák-magyar határ mentén

P4/I4.:

Együttműködés egy új közép-európai térben - CENTROPE

P4/I5.:

Megyehatárokat átlépő együttműködés

Győr-Moson-Sopron megye területfejlesztési programja 2007-2013

Megyei átfogó program célja:

Meghatározza 2007-2013-as középtávú tervezési időszakra a finanszírozási forrásokhoz (II. NFT) illeszkedve a megyei koncepció alapján a megye fejlesztési céljait és a támogatások szempontrendszerét.

Középtávon hangsúlyos célok

A hosszú távú célok közül Győr-Moson-Sopron megyének az alábbi célok megvalósítására javasolt koncentrálni²:

- Szakképzés, felnőttképzés, felsőoktatás hatékonyságának javítása; (Társadalom megújítási OP, Társadalom infrastruktúra OP)
- Humán közszolgáltatások kistérségi alapú szervezése a magasabb minőségi szolgáltatások nyújtása és az intézmények működtetésének fenntarthatósága érdekében; (Regionális OP)
- Működő klaszter programok folytatása, hatékonyságuk javítása, valamint a régióban induló új klaszter programokba való bekapcsolódás; (Regionális OP)
- Nagyvárosok gazdasági specializációjának, együttműködésének az elősegítése, hogy a régió egésze számára jelentsen fejlesztésük versenyelőnyt – különös tekintettel Győr Autopolis pólus programjának megvalósítására (Gazdaságfejlesztési OP és Regionális OP)
- Kkv-k fejlesztését segítő rugalmas pénzügyi támogatási és tanácsadási rendszer sikeres működtetése, valamint innováció-transzfer szolgáltatások biztosítása; (Gazdaságfejlesztési OP)
- Környezetvédelmi infrastruktúra kiépítésének folytatása, nagy hálózati rendszerek teljessé tétele, valamint a kistelepüléseken egyedi a szennyvízkezelési beruházások elindítása; (Környezetvédelmi és energetikai OP és Regionális OP)
- Fejletlenebb kistérségek felzárkóztatása, aprófalvak elnéptelenedésének megakadályozása infrastrukturális fejlesztésekkel, munkahelyteremtést ösztönző támogatásokkal; (Nemzeti Agrár- és Vidékfejlesztési Program)
- Észak-déli közlekedési tengely Győr-Moson-Sopron megyére eső szakaszainak a megépítése, ezen belül is a kamionforgalommal legterheltebb, illetve a legtöbb lakott település által érintett közlekedési szakaszokon gyorsforgalmi út megépítése; (Közlekedési OP)
- Megújuló energiaforrások minél szélesebb körben történő fenntartható hasznosítása; (Környezetvédelmi és energetikai OP)
- A határ menti térségek integrációjának növelése. (Ausztria-Magyarország és Magyarország-Szlovákia Területi Együttműködési Program)

A program szerkezete

1. Prioritások, intézkedések és beavatkozási területek leírása egységes szerkezet mentén

---

² A célok mögött a célt finanszírozó egyes programok elnevezése szerepel.

2. A program finanszírozás forrásainak általános leírása
3. A megvalósítás intézményrendszerének leírása

Az egyes prioritások leírásának szerkezete

- ⇒ A prioritás háttérének, szükségességének rövid bemutatása
- ⇒ A prioritás általános céljainak megfogalmazása
- ⇒ A célok számszerűsítése, indikátorok meghatározása prioritás szinten
- ⇒ A prioritást megvalósító intézkedések leírása
- ⇒ A prioritás 2007-2013 közötti finanszírozási tervének összeállítása
- ⇒ Intézkedések, beavatkozási területek részletes leírása

Az egyes intézkedések leírásának szerkezete

- ⇒ Az intézkedés tartalma
- ⇒ Az intézkedés megvalósítása során támogatható tevékenységek
- ⇒ Az intézkedéshez kapcsolódó beavatkozások, intézkedések

Az egyes beavatkozási területek részletes leírásának

1. Intézkedés/beavatkozás címe
2. Kapcsolódó prioritás megnevezése
3. Az intézkedés/beavatkozás tartalmának rövid leírása
4. Az intézkedés/beavatkozás megye specifikus szempontjai
5. Kapcsolódás más megyei szinten fontos intézkedéshez
6. Lehetséges megyehatáron átnyúló hatás
7. Támogatandó projektek becsült száma
8. Számszerűsíthető célok, az intézkedés hatásai (monitoring indikátorok)
9. Egyéb javaslatok

TERÜLETI PREFERENCIÁK

Nagyvárosok, megyei jogú városok

Ezek a városok alapvetően megyére, de több esetben régióra kiható igazgatási, szolgáltatási szerepkörrel rendelkeznek. Ezekben a városokban koncentrálódik a tudás, van markánsan jelen a felsőoktatás, egyúttal az innovációs tevékenységek alappillérei. Törekedni kell az innovációs képességüknek lehetőleg a helyi gazdaság versenyképességének javítását szolgáló fejlesztésére, nemzetközi közúti, légi, vasúti elérhetőségük javítására, valamint szolgáltatásaik magas színvonalú ellátására. A városok fejlesztését agglomerációjukkal harmonizációban kell megtenni, miközben törekedni kell a városon belüli egyéni motorizációs közlekedés terhelésének csökkentésére. A nagyvárosok közül is Győr a legnagyobb és legfejlettebb, szükséges a városnak az autópári ágazathoz kapcsolódóan nemzetközi gazdasági versenyben betöltött szerepének megerősítése.

Kistérségek középvárosai

A megyébe egy középváros található, az egyetemi karral rendelkező Mosonmagyaróvár. A városoknak alapvetően környezetükre ható szolgáltatásaikban szervező szerepet kell betölteniük, elérhetőségüket javítani kell a megyei jogú városokhoz, nemzetközi közlekedési útvonalakhoz viszonyítva. A városoknak törekedniük kell arra, hogy kistérségi határaikon túlnyúló munkaerőpiaci szervező erővel rendelkezzenek, azaz meghatározó szerepük legyen egy térség foglalkoztatásban, további vállalatok letelepítésében. A megyében a kistérségek központi települései többnyire kiegyensúlyozottan vannak jelen, kivételt a megye délnyugati része, Beled és Lövő térsége.

Aprófalvak

Az aprófalvak döntően a megye déli sávjában helyezkednek el, melyekben az előregedés, elvándorlás figyelhető meg. A megye számára kulcskérdés, hogy segítse infrastrukturális feltételeik javítását, több település együttműködésben a közösségi és alapszolgáltatások hatékony ellátásának megszervezését és nyújtását, valamint ösztönözze a helyi értékre, természetik környezetre támaszkodva a munkahelyek teremtését.

Felzárkóztatás

A fejlettség szempontjából a leghátrányosabb helyzete térségek preferálása szükséges a jövő támogatási programjainál, amelyet a megye leginkább a regionális operatív program intézkedéseinél tud érvényesíteni. Célszerű a leghátrányosabb helyzetű területeket régióon belül megkülönböztetni és nem országos összehasonlításban megjeleníteni. Javasolt egy általános jóléti, jövedelmi helyzet alapján megítélni a legelmaradottabb kistérségeket. Győr-Moson-Sopron megyéből Pannonhalma és Tét tartozik ebbe a körbe. A kifejezetten jóléti, a jövedelmi helyzetet leginkább jellemző mutatók esetén még a Csornai és a Kapuvári kistérség is a régió elmaradottabb területek közé tartozik.

Határ menti területek

Mivel a megye két másik országgal határos, ezért alapvetőek számára a „jó szomszédi kapcsolatok”. Az együttműködésben a kézenfekvő gazdasági előnyök kihasználásán túl törekedni kell a kölcsönös szolgáltatások nyújtására, különösen az EU tagországokban a mindennapi életre kiható szoros együttműködésre. A további együttműködések feltétele a közlekedési kapcsolatok továbbfejlesztése, melyhez államközi megállapodások is szükségesek. Az együttműködésben kockázatot jelent a környező országokból a régióba érkező folyók és ezzel együtt szennyezések.

Integrált projekt-finanszírozás

A területi megközelítés, nem csak a fejlesztések térbeli preferálása szempontjából, hanem a helyi igényekhez leginkább alkalmazkodni képes döntéshozatali mechanizmusok alkalmazása miatt is fontos. Ez alapján javasolt szorgalmazni a térségileg és tematikusan integrált projektek fejlesztését, ami a támogatás közvetítésben igényel újfajta megoldásokat. Ilyen integrált projektek lehetnek:

- kistréségi közösségi közszolgáltatások fejlesztésére, turisztikai desztinációk fejlesztésére, helyi erőforrásokra építő agrár-, közösségi, turisztikai fejlesztések (Leader program);
- városi területek megújítása, különösen a leromlással fenyegetett lakótelepeken és a városok növekedési potenciállal rendelkező központi tereiben;
- Helyi foglalkoztatási lehetőségeket feltáró foglalkoztatási paktumok kidolgozása és megvalósítása;
- A klaszter programok alapvetően ágazati szempontból koncentráltak, de pl. a Győri autóiipari klaszternek van egy területi koncentrációs célja is, persze integrálva a térségi autóiiparban érdekelt vállalkozásait is.

AZ ÁTFOGÓ PROGRAM TERVEZETT KÖLTSÉGVETÉSE

Az Új Magyarország programban Győr-Moson-Sopron megye számára elérhető források a következők:

Kötelezettségvállalás (265 Ft/euro)

Operatív programok	EU forrás	EU támogatás millió euró	EU támogatás millió forint
Gazdaságfejlesztés	ERFA	2 437	645 912
Közlekedés	ERFA + KA	6 290	1 666 792
Társadalmi megújulás	ESZA	3 362	890 854
Elektronikus közigazgatás	ERFA	36	9 469
Államreform	ESZA	145	38 539
Társadalmi infrastruktúra	ERFA	1 949	516 465
Környezet, energia	ERFA + KA	3 853	1 021 034
Nyugat-Dunántúl	ERFA	464	122 895
Végrehajtás támogatása	ERFA	343	90 920
Európai Területi Együttműködés	ERFA	343	90 895
Agrár és Vidékfejlesztési Program	EMVA	3 806	1 008 548
Halászati Program	EHA	34	9 087
Nemzeti Teljesítmény Tartalék	-	373	98 956
Összesen	-	23 435	6 210 365

A táblázatban szereplő forrásokra pályázni kell a megye önkormányzatainak, civil szervezeteinek, vállalkozásainak. Egy magas szintű projektfejlesztési aktivitás mellett, remélhetőleg a Nyugat-dunántúli ROP-ból legalább lakosság arányosan, míg az ágazati operatív programokból a lakosság arányánál több forrásban részesül majd a megye.

Decentralizált források:

REGIONÁLIS OPERATÍV PROGRAM (A REGIONÁLIS FEJLESZTÉSI TANÁCS ÉS A KORMÁNY ÁLTAL ELFOGADOTT 2006.12.06-I VÁLTOZAT)

Prioritás	EU + állami támogatás	
	Millió Ft	megoszlás
Gazdaságfejlesztés	22 200	16,0%
Turizmusfejlesztés - Pannon Örökség megújítása	36 000	25,8%

Városfejlesztés	27 500	19,7%
Környezetvédelmi és közlekedési infrastruktúra	28 300	20,3%
Helyi és térségi közszolgáltatások infrastruktúrája	25 400	17,6%
Összesen	139 400	100,0%
Technikai segítségnyújtás	5 100	
Mindösszesen	144 500	

HATÁR MENTI PROGRAMOK

A megye még a jövőben számíthat a területi együttműködés programjaira is. A megyét mind az osztrák, mind a szlovák határ menti programok részben érintik.

Programok	EU támogatás (millió forint)
Magyarország-Szlovákia Területi Együttműködési Program	27 825
Ausztria-Magyarország Területi Együttműködési Program	9 143

EGYÉB ÁLLAMI TÁMOGATÁSOK

A tisztán hazai célú támogatások tervezete csak 2007-re ismert a parlament által elfogadott költségvetési törvény alapján országosan:

- 10,3 mrd Ft. decentralizált területfejlesztési célú támogatás
- 10,8 mrd Ft helyi önkormányzatok fejlesztési és vis maior feladatainak támogatására
- 5,8 mrd Ft a leghátrányosabb helyzetű kistérségek felzárkóztatásának támogatására

Az utolsó támogatási típus Győr-Moson-Sopron megyét a jelenlegi besorolás mellett viszont alig érinti. Ennek érdekében fokozni kell a megye és a régió aktivitását, a hátrányos helyzetű térségek meghatározására vonatkozó módszertan és mutatórendszer átalakítására.

VÁLLALKOZÓI FORRÁSOK

A megye gazdaságának 2000-2006 közötti beruházási aktivitása alapján Győr-Moson-Sopron megyében a magángazdasági szereplők részéről folyó áron kb. évi 120-140 mrd Ft, a teljes időszakot tekintve – a közszféra nélkül – mintegy 850-1.000 mrd Ft vállalati beruházásra lehet számítani. Ezt az értéket pozitívan befolyásolják, majd az állami támogatások, amelyek várhatóan további fejlesztéseket indukálnak és nem a meglévő fejlesztési forrásokat helyettesítik majd.

A program megvalósítása

A megye területfejlesztésben betöltött szerepét alapvetően az önkormányzati és a területfejlesztési törvény határozza meg:

- 1990. évi LXV. törvény 70. § (3) bekezdése, amely szerint „A területfejlesztési feladatok, illetőleg a kormányzati területi fejlesztési programok összehangolását - a külön törvényben megállapított feladatkörben és szervezetben - a megyei területfejlesztési tanács végzi.”
- A területrendezésről és területfejlesztésről szóló 1996. évi XXI. tv. tételes előírásai alapján működik megyei területfejlesztési tanács

MEGYEI TERÜLETFEJLESZTÉSI INTÉZMÉNYRENDSZER HELYZETE

Megyei szinten az önkormányzatok és a területfejlesztési tanácsok munkaszervezeteinek összesítésével mintegy 7-8 fős szakmai kapacitás áll rendelkezésre területfejlesztési célú feladatok ellátására. Igaz, hogy megyei fejlesztési program végrehajtására reálisan csak 4-5 fővel, a megyei fejlesztési tanács munkaszervezetének munkatársaival lehet számolni. A munkatársak széles

tapasztalatot szereztek a kis léptékű, önkormányzati feladatokhoz kapcsolódó beruházások támogatásainak lebonyolításában továbbá a megye egésze, kistérségei és települései érdekeinek következetes képviselésében (a hazai és nemzetközi fórumokon, illetve támogatási konstrukciókban). A megyei önkormányzat hivatalában dolgozó munkatársak feladatait nagyrészt lekötik a megyei közgyűlés bizottságainak munkái. Nem egyértelmű, hogy a megyei önkormányzat az egyeztetési, koordinációs feladataival miként tud hatékonyan élni.

A JÖVŐ TENDENCIÁI

- ⇒ A kormányzati decentralizációs szándékok fő iránya az önkormányzati régiók létrehozása és a megyék megszüntetése.
- ⇒ A fenti önkormányzati váltást biztosító törvényi háttér hiányában a kormányzat megkezdte a dekoncentrált szervek regionalizálását.
- ⇒ 2007-től nincsen már semmilyen, a megyei területfejlesztési tanácsok hatáskörébe tartozó decentralizált forrás. A korábbi években indult lezáratlan projektek csak rövid távon adnak feladatot a megyei területfejlesztési tanácsnak és munkaszervezetének.

JAVASLAT A MEGYEI INTÉZMÉNYRENDSZER SZEREPÉRE A MEGYEI FEJLESZTÉSI PROGRAM VÉGREHAJTÁSÁBAN

- *A Parlament a kormányprogramban foglaltakkal ellentétben úgy dönt, hogy további támogatási forrásokat biztosít a megyei fejlesztési tanácsok számára*
- *Részt vesznek a megyei szintű fejlesztések megvalósításában*
  - a Nyugat-dunántúli ROP Győr-Moson-Sopron megyét érintő megvalósításában
  - Közös Programozási és Monitoring Bizottságo(k) tagjaként az osztrák-magyar és a magyar-szlovák területi együttműködési program megvalósításában
- *Részt vesznek a regionális fejlesztési tanácshoz telepített decentralizált források működtetésében*
- *Egyéb feladatok:* projekt monitoring, OP pályázatok véleményezése, határ menti projektek értékelése, megyei jelentőségű projektek előkészítése, területfejlesztési javaslatok kidolgozása, megyei területfejlesztési program megvalósításának éves nyomon követése, valamint közbenső és végső értékelése.
- *A megyei területfejlesztési tanács területfejlesztési kapacitásának átvétele a Nyugat-dunántúli ROP közreműködő szervezetébe*

Készítette:
Dr. Lados Mihály
igazgató-helyettes
MTA RKK NYUTI